

I

(Wetgevingshandelingen)

VERORDENINGEN

VERORDENING (EU) 2023/657 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

van 15 maart 2023

tot vaststelling van regels voor de uitoefening van de rechten van de Unie bij de uitvoering en handhaving van het Akkoord inzake de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland uit de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en van de Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 43, lid 2, artikel 91, lid 1, artikel 100, lid 2, artikel 173, lid 3, artikel 182, lid 5, artikel 188, artikel 189, lid 2, en artikel 207, lid 2,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité ⁽¹⁾,

Na raadpleging van het Comité van de Regio's,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure ⁽²⁾,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 30 januari 2020 heeft de Raad het Akkoord inzake de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland uit de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie ⁽³⁾ (hierna "het terugtrekkingsakkoord" genoemd) gesloten. Het terugtrekkingsakkoord is op 1 februari 2020 in werking getreden.
- (2) Op 29 april 2021 heeft de Raad de Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds ⁽⁴⁾ gesloten (hierna "de handels- en samenwerkingsovereenkomst" genoemd). De handels- en samenwerkingsovereenkomst werd voorlopig toegepast met ingang van 1 januari 2021 en is op 1 mei 2021 in werking getreden.
- (3) Zowel in het terugtrekkingsakkoord als in de handels- en samenwerkingsovereenkomst is bepaald dat een partij in specifieke gevallen en onder de daarin vastgestelde voorwaarden en procedures bepaalde maatregelen mag vaststellen. Die maatregelen kunnen de opschorting van bepaalde verplichtingen uit hoofde van het terugtrekkingsakkoord of de handels- en samenwerkingsovereenkomst inhouden.

⁽¹⁾ PB C 365 van 23.9.2022, blz. 66.

⁽²⁾ Standpunt van het Europees Parlement van 14 februari 2023 (nog niet bekendgemaakt in het Publicatieblad) en besluit van de Raad van 7 maart 2023.

⁽³⁾ PB L 29 van 31.1.2020, blz. 7.

⁽⁴⁾ PB L 149 van 30.4.2021, blz. 10.

- (4) De Unie en het Verenigd Koninkrijk mogen onderling andere bilaterale overeenkomsten sluiten die aanvullende overeenkomsten bij de handels- en samenwerkingsovereenkomst vormen en dergelijke aanvullende overeenkomsten vormen een integrerend onderdeel van de algemene bilaterale betrekkingen zoals die bij de handels- en samenwerkingsovereenkomst worden geregeld en maken deel uit van het algemene kader. Er wordt aan herinnerd dat de handels- en samenwerkingsovereenkomst overeenkomstig artikel 774, lid 3, daarvan niet van toepassing is op Gibraltar en geen gevolgen heeft op dat grondgebied.
- (5) Mocht blijken dat unilaterale maatregelen moeten worden vastgesteld als voorzien in het terugtrekkingsakkoord, inclusief het protocol inzake Ierland/Noord-Ierland, en in de handels- en samenwerkingsovereenkomst, moet de Unie in staat zijn om, met het oog op de algemene belangen van de Unie, snel en op evenredige, doeltreffende en flexibele wijze passend gebruik te maken van de haar ter beschikking staande instrumenten, met volledige betrokkenheid van de lidstaten. De Unie moet ook passende maatregelen kunnen nemen indien een doeltreffend beroep op bindende geschillenbeslechting in het kader van het terugtrekkingsakkoord of de handels- en samenwerkingsovereenkomst niet mogelijk is omdat het Verenigd Koninkrijk niet meewerkt om een dergelijk beroep mogelijk te maken. Het is derhalve noodzakelijk regels en procedures vast te stellen voor de vaststelling van dergelijke maatregelen.
- (6) Er wordt aan herinnerd dat de procedure voor de vaststelling van autonome maatregelen overeenkomstig Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad ⁽⁵⁾ op grond van deze verordening geen afbreuk doet aan de voortgezette en permanente uitoefening door de Raad van zijn taken krachtens de Verdragen op het gebied van beleidsvorming, coördinatie en besluitvorming, voor zover het de uitvoering van de overeenkomsten tussen de Unie en het Verenigd Koninkrijk betreft.
- (7) Om uitvoering te geven aan de bevoegdheden in artikel 16, lid 1, van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) en artikel 218, lid 9, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), is de interne besluitvorming met betrekking tot de uitvoering van het terugtrekkingsakkoord en de handels- en samenwerkingsovereenkomst weergegeven in Besluiten (EU) 2020/135 ⁽⁶⁾ en (EU) 2021/689 ⁽⁷⁾ van de Raad. Om de Raad in staat te stellen zijn beleidsvormings-, coördinatie- en besluitvormingstaken in dat opzicht ten volle uit te oefenen, moet de Raad permanent en regelmatig op de hoogte worden gehouden van de uitvoering van het terugtrekkingsakkoord en de handels- en samenwerkingsovereenkomst, inclusief over alle moeilijkheden die zich zouden kunnen voordoen, met name mogelijke inbreuken op het terugtrekkingsakkoord en de handels- en samenwerkingsovereenkomst en andere situaties die aanleiding kunnen geven tot maatregelen op grond van deze verordening. In dat opzicht moet de Raad naar behoren en tijdig geïnformeerd worden over mogelijke reacties waarover de Unie beschikt om te zorgen voor een volledige en correcte uitvoering van het terugtrekkingsakkoord en de handels- en samenwerkingsovereenkomst, en over de follow-up van eventueel genomen maatregelen.
- (8) Het Europees Parlement moet onmiddellijk en volledig geïnformeerd worden, zoals bepaald in artikel 218, lid 10, VWEU, zodat het zijn prerogatieven onverkort kan uitoefenen overeenkomstig de Verdragen. De Commissie moet het Europees Parlement tijdig informeren over alle moeilijkheden die zich zouden kunnen voordoen, in het bijzonder over mogelijke inbreuken op het terugtrekkingsakkoord en de handels- en samenwerkingsovereenkomst en andere situaties die aanleiding zouden kunnen geven tot het nemen van maatregelen op grond van deze verordening.
- (9) De in deze verordening vastgestelde regels en procedures moeten voorrang hebben op Unierechtelijke bepalingen die op basis van het VWEU zijn vastgesteld en die hetzelfde onderwerp regelen.
- (10) Om ervoor te zorgen dat deze verordening geschikt blijft voor het beoogde doel, moet de Commissie binnen drie jaar na de inwerkingtreding ervan het toepassingsgebied en de uitvoering ervan evalueren en daarover verslag uitbrengen aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's. Die evaluatie moet waar passend vergezeld gaan van relevante wetgevingsvoorstellen.

⁽⁵⁾ Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop de lidstaten de uitoefening van de uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren (PB L 55 van 28.2.2011, blz. 13).

⁽⁶⁾ Besluit (EU) 2020/135 van de Raad van 30 januari 2020 betreffende de sluiting van het Akkoord inzake de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland uit de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (PB L 29 van 31.1.2020, blz. 1).

⁽⁷⁾ Besluit (EU) 2021/689 van de Raad van 29 april 2021 betreffende de sluiting, namens de Unie, van de Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds, en van de Overeenkomst tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland inzake beveiligingsprocedures voor de uitwisseling en bescherming van gerubriceerde gegevens (PB L 149 van 30.4.2021, blz. 2).

- (11) Om eenvormige voorwaarden te waarborgen voor de uitvoering van deze verordening, en met name om te zorgen voor een snelle, doeltreffende en flexibele uitoefening van de overeenkomstige rechten van de Unie uit hoofde van het terugtrekkingsakkoord en de handels- en samenwerkingsovereenkomst, moeten aan de Commissie uitvoeringsbevoegdheden worden toegekend om de op grond van deze verordening genomen maatregelen vast te stellen en, waar passend, maatregelen vast te stellen die de handel of andere activiteiten beperken. Die bevoegdheden moeten zich ook uitstrekken tot de wijziging, opschorting of intrekking van de vastgestelde maatregelen. Die bevoegdheden moeten worden uitgeoefend in overeenstemming met Verordening (EU) nr. 182/2011. Aangezien de beoogde maatregelen gepaard gaan met de vaststelling van handelingen van algemene strekking en de meeste beoogde maatregelen betrekking hebben op de in artikel 2, lid 2, punt b), van die verordening bedoelde gebieden, moet voor de vaststelling van die maatregelen de onderzoeksprocedure worden gevolgd. De Commissie moet onmiddellijk toepasselijke uitvoeringshandelingen vaststellen indien dat, in naar behoren gemotiveerde gevallen, om dwingende redenen van urgentie vereist is om de belangen van de Unie op passende wijze te beschermen.
- (12) Indien de Raad op grond van artikel 43, lid 3, VWEU besluit tot gehele of gedeeltelijke schorsing van de toegang voor vaartuigen van het Verenigd Koninkrijk tot de wateren van de Unie uit hoofde van rubriek vijf van de handels- en samenwerkingsovereenkomst met het oog op visserij-activiteiten, moet hij rekening houden met de mate waarin een dergelijke schorsing ertoe leidt dat het Verenigd Koninkrijk zich daadwerkelijk houdt aan de desbetreffende overeenkomst en daarin vastgestelde specifieke criteria. Die schorsing moet worden uitgeoefend met betrekking tot individuele vaartuigen van het Verenigd Koninkrijk in overeenstemming met titel III van Verordening (EU) 2017/2403 van het Europees Parlement en de Raad ⁽⁸⁾.
- (13) Daar de doelstellingen van deze verordening, namelijk het vaststellen van voorschriften en procedures voor de uitoefening van de rechten van de Unie uit hoofde van het terugtrekkingsakkoord en de handels- en samenwerkingsovereenkomst, en het machtigen van de Commissie om de nodige maatregelen vast te stellen, met inbegrip van, waar passend, beperkingen van de handel, investeringen of andere activiteiten die binnen het toepassingsgebied van de handels- en samenwerkingsovereenkomst vallen, niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt, maar vanwege de omvang en de gevolgen ervan beter door de Unie kunnen worden verwezenlijkt, kan de Unie, overeenkomstig het in artikel 5 VEU neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Aangezien alleen de Unie partij is bij het terugtrekkingsakkoord en de handels- en samenwerkingsovereenkomst, kunnen maatregelen op het niveau van het internationaal recht met betrekking tot het terugtrekkingsakkoord en de handels- en samenwerkingsovereenkomst bovendien alleen door de Unie worden genomen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze verordening niet verder dan nodig is om die doelstellingen te verwezenlijken,

HEBLEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Onderwerp en toepassingsgebied

1. Bij deze verordening worden regels en procedures vastgesteld om te zorgen voor een doeltreffende en tijdige uitoefening van de rechten van de Unie bij de uitvoering en handhaving van het Akkoord inzake de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland uit de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie ("het terugtrekkingsakkoord"), de Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds ("de handels- en samenwerkingsovereenkomst") en de aanvullende overeenkomsten bij de handels- en samenwerkingsovereenkomst.
2. Deze verordening is van toepassing op de volgende door de Unie vastgestelde maatregelen:
 - a) de tijdelijke schorsing van de desbetreffende preferentiële behandeling van het (de) betrokken product(en), zoals uiteengezet in artikel 34 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst;
 - b) compenserende maatregelen en de schorsing van verplichtingen als uiteengezet in artikel 374 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst;
 - c) evenwichtsherstellende maatregelen en tegenmaatregelen als uiteengezet in artikel 411 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst;

⁽⁸⁾ Verordening (EU) 2017/2403 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2017 inzake het duurzame beheer van externe vissersvloten, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1006/2008 van de Raad (PB L 347 van 28.12.2017, blz. 81).

- d) de weigering, intrekking, schorsing, beperking en het opleggen van voorwaarden aan de exploitatievergunningen of technische machtigingen of vergunningen van luchtvaartmaatschappijen van het Verenigd Koninkrijk, alsook de weigering, intrekking, schorsing, beperking van en het opleggen van exploitatievoorwaarden aan die luchtvaartmaatschappijen, zoals uiteengezet in artikel 434, lid 4, en artikel 435, lid 12, van de handels- en samenwerkingsovereenkomst;
- e) de schorsing van aanvaardingsverplichtingen als uiteengezet in artikel 457 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst;
- f) corrigerende maatregelen als uiteengezet in artikel 469 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst;
- g) compenserende maatregelen, met name de schorsing van verplichtingen als uiteengezet in artikel 501 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst;
- h) corrigerende maatregelen en de schorsing van verplichtingen als uiteengezet in artikel 506 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst;
- i) de schorsing of beëindiging van de toepassing van protocol I bij de handels- en samenwerkingsovereenkomst met betrekking tot een of meer programma's of activiteiten van de Unie die zijn vastgesteld op basis van het VEU, of delen daarvan, zoals bepaald in de artikelen 718 en 719 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst;
- j) een aanbod of aanvaarding van tijdelijke compensatie of de schorsing van verplichtingen in de context van naleving na een arbitrage- of deskundigenpanelprocedure uit hoofde van artikel 749 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst;
- k) vrijwaringsmaatregelen en evenwichtsherstellende maatregelen als uiteengezet in artikel 773 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst;
- l) maatregelen die de handel, investeringen of andere activiteiten binnen het toepassingsgebied van de handels- en samenwerkingsovereenkomst beperken, indien een uitspraak niet mogelijk is omdat het Verenigd Koninkrijk niet de stappen onderneemt die nodig zijn om een geschillenbeslechtingsprocedure uit hoofde van de handels- en samenwerkingsovereenkomst of het terugtrekkingsakkoord te laten functioneren, met inbegrip van het onnodig vertragen van de procedure die neerkomt op niet-medewerking in het proces;
- m) de opschorting van verplichtingen uit hoofde van artikel 178 van het terugtrekkingsakkoord in het kader van de naleving van een uitspraak van het arbitragepanel;
- n) corrigerende maatregelen als bedoeld in artikel 13 van het Protocol inzake Ierland/Noord-Ierland bij het terugtrekkingsakkoord;
- o) vrijwaringsmaatregelen en evenwichtsherstellende maatregelen als bedoeld in artikel 16 van het Protocol inzake Ierland/Noord-Ierland bij het terugtrekkingsakkoord.

Artikel 2

Uitoefening van de rechten van de Unie

1. De Commissie is bevoegd om, door middel van uitvoeringshandelingen:
 - a) de in artikel 1, lid 2, van deze verordening bedoelde maatregelen vast te stellen, met uitzondering van de gehele of gedeeltelijke schorsing van de toegang voor vaartuigen van het Verenigd Koninkrijk tot de wateren van de Unie uit hoofde van de handels- en samenwerkingsovereenkomst met het oog op visserij-activiteiten, en
 - b) wanneer de maatregel bestaat in de schorsing van een verplichting uit hoofde van een van de in artikel 1, lid 1, bedoelde overeenkomsten of uit hoofde van het in artikel 1, lid 1, bedoelde akkoord, binnen het toepassingsgebied van de betrokken overeenkomst vallende handels-, investerings- of andere activiteiten te beperken die anders door de geschorste verplichting zouden worden uitgesloten.

Waar passend wordt in die uitvoeringshandelingen de duur van de vastgestelde maatregelen gespecificeerd.

2. De op grond van deze verordening vastgestelde maatregelen zijn proportioneel met de nagestreefde doelstellingen en doeltreffend om ertoe te leiden dat het Verenigd Koninkrijk de in artikel 1, lid 1, bedoelde overeenkomsten en het in artikel 1, lid 1, bedoelde akkoord naleeft. Ze zijn in overeenstemming met de in die overeenkomsten en in dat akkoord vastgestelde specifieke criteria.

3. De Commissie is bevoegd de in artikel 1, lid 2, bedoelde maatregelen door middel van uitvoeringshandelingen te wijzigen, te schorsen of in te trekken. Waar passend wordt in die uitvoeringshandelingen de duur van de schorsing gespecificeerd.

4. Wanneer er een bijzonder belang is voor één of meer lidstaten, kan die lidstaat of kunnen die lidstaten de Commissie verzoeken in artikel 1, lid 2, genoemde maatregelen te nemen. Indien de Commissie niet positief reageert op een dergelijk verzoek, stelt zij de Raad tijdig in kennis van de redenen die zij daarvoor heeft.
5. Indien, als gevolg van aanhoudende aanzienlijke verschillen, de in artikel 1, lid 2, punt c), van deze verordening bedoelde evenwichtsherstellende maatregelen meer dan een jaar duren, kunnen een of meer lidstaten de Commissie verzoeken de toetsingsclausule van artikel 411 van de handels- en samenwerkingsovereenkomst in werking te stellen. De Commissie onderzoekt dit verzoek tijdig en legt de kwestie indien nodig voor aan de partnerschapsraad, overeenkomstig de bepalingen van de handels- en samenwerkingsovereenkomst. Indien de Commissie niet positief reageert op een dergelijk verzoek, moet zij de Raad tijdig in kennis stellen van de redenen die zij daarvoor heeft.
6. De in de leden 1 en 3 van dit artikel bedoelde uitvoeringshandelingen worden volgens de in artikel 3, lid 2, bedoelde onderzoeksprocedure vastgesteld.
7. Om naar behoren gemotiveerde dwingende redenen van urgentie stelt de Commissie volgens de in artikel 3, lid 3, bedoelde procedure onmiddellijk toepasselijke uitvoeringshandelingen vast.
8. Indien de Raad op grond van artikel 43, lid 3, VWEU besluit tot gehele of gedeeltelijke schorsing van de toegang voor vaartuigen van het Verenigd Koninkrijk tot de wateren van de Unie uit hoofde van de handels- en samenwerkingsovereenkomst met het oog op visserij-activiteiten, past hij de in lid 2 van dit artikel bedoelde criteria toe.

Artikel 3

Comitéprocedure

1. De Commissie wordt bijgestaan door het VK-Comité. Dat comité is een comité in de zin van artikel 3 van Verordening (EU) nr. 182/2011. Overeenkomstig Verordening (EU) nr. 182/2011 worden het Europees Parlement en de Raad regelmatig en tijdig geïnformeerd over de werkzaamheden van het comité.
2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 5 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.
3. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 8 van Verordening (EU) nr. 182/2011 in samenhang met artikel 5 van die verordening van toepassing.
4. Het Europees Parlement en de Raad kunnen op elk moment gebruikmaken van hun toetsingsrecht overeenkomstig artikel 11 van Verordening (EU) nr. 182/2011.

Artikel 4

Informatie

1. Om uitvoering te geven aan de bevoegdheden van de Raad uit hoofde van de Verdragen, zoals weerspiegeld in Besluiten (EU) 2020/135 en (EU) 2021/689, wordt de Raad voortdurend op permanente en regelmatige basis op de hoogte gehouden over de uitvoering van het terugtrekkingsakkoord en de handels- en samenwerkingsovereenkomst.
2. Om uitvoering te geven aan zijn bevoegdheden uit hoofde van de Verdragen, wordt het Europees Parlement onmiddellijk en volledig geïnformeerd, overeenkomstig de Verdragen, teneinde het in staat te stellen zijn institutionele bevoegdheden uit te oefenen.

Artikel 5

Verhouding tot andere bepalingen van Unierecht

Deze verordening is van toepassing niettegenstaande Unierechtelijke bepalingen die op basis van het VWEU zijn vastgesteld en die hetzelfde onderwerp regelen.

Wanneer de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad haar jaarlijkse verslagen over de uitvoering en toepassing van de handels- en samenwerkingsovereenkomst presenteert, doet zij die vergezeld gaan van een overzicht van de klachten die zij heeft ontvangen over de handels- en samenwerkingsovereenkomst, alsook van de daaraan gegeven follow-up, en van de op grond van artikel 2 van deze verordening genomen maatregelen.

Artikel 6

Evaluatie

Uiterlijk op 12 april 2026 dient de Commissie bij het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's een verslag in over de toepassing van deze verordening, waar passend vergezeld van relevante wetgevingsvoorstellen.

Artikel 7

Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Straatsburg, 15 maart 2023.

Voor het Europees Parlement
De voorzitter
R. METSOLA

Voor de Raad
De voorzitter
J. ROSWALL
